

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om räntestödslån för små och medelstora företag

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att små och medelstora företag skall börja få stöd för industriinvesteringar genom ett räntestödssystem som är avsett att sänka finansieringskostnaderna för investeringar. Räntestödssystemet är i kraft ett år och under denna tid kan räntestödslån godkännas till ett belopp av sammanlagt 2 000 milj. mk. Räntegottgörelsen är 5 procentenheter under de sex första låneåren.

Lånen beviljas av kreditinstituten och godkänns som räntestödslån av handels- och industriministeriets distriktsbyråer för företags-tjänst.

Propositionen ansluter sig till den andra tilläggsbudgetspropositionen för 1992 och avses bli behandlad i samband med den.

Avsikten är att lagen skall träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Industriproduktionen i Finland och därmed exportens andel av bruttonationalprodukten har minskat jämnt från början av 1980-talet. Fabriksindustrins andel av hela produktionen har sjunkit från drygt 30 % i början av 1980-talet till ca 20 % och på motsvarande sätt har exportens andel av bruttonationalprodukten sjunkit från 33 % till ca 22 %.

I de små och medelstora företagen finns över 60 % av arbetsplatserna inom den privata sektorn i Finland och nästan hälften av industriarbetsplatserna. De små och medelstora företagen står för ca 40 % av industrins förädlingsvärde och 18 % av den direkta exporten. Ändå är de små och medelstora företagens andel av industriarbetsplatserna liten i Finland jämfört med andra länder. Till exempel inom EG står de små och medelstora företag för nästan 60 % av industriarbetsplatserna. Av de europeiska länderna har endast Sverige en lägre andel än Finland. Också antalet företag i Finland är lågt i förhållande till invånarantalet.

Finland har 21 företag per 1 000 invånare medan motsvarande siffra inom EG är 41 företag. Å andra sidan har antalet arbetsplatser och förädlingsvärdet i de finländska små och medelstora industriföretagen ökat snabbare än genomsnittet.

Trots att de stora företagen står för största delen av vårt lands export, är deras tillväxt-möjligheter dock begränsade i Finland. Detta kommer att framhäva de små och medelstora företagens betydelse som delfaktorer i det ekonomiska välbefindandet. Också möjligheterna att sysselsätta människor inom industrin kommer i framtiden i högre grad att vara beroende av de små och medelstora företagen.

Upprätthållandet och utvecklandet av vårt lands ekonomiska välbefindande förutsätter att industriproduktionen och exporten utökas betydligt. Detta åter förutsätter att fabriksindustrins investeringar ökar snabbt och mycket. För att dessa mål skall kunna nås måste industrins investeringsverksamhet främjas bl.a. genom förbättrade finansieringsförutsättningar för företagen.

2. Nuläget

Vår realräntenivå överstiger betydligt nivån i flera av våra konkurrentländer. Dessutom måste små och medelstora företag ofta betala en högre ränta för lånefinansiering än storföretagen. Detta beror åter på att den kreditrisk som är förknippad med små och medelstora företag är större än i fråga om storföretag.

Med stöd av vad som anförts ovan anser regeringen det vara viktigt att finansieringskostnaderna för små och medelstora företags industriinvesteringar kan sänkas i hela landet. Detta sker på så sätt att staten för viss tid betalar räntestöd för investeringskrediter som penninginstitutet beviljat för nämnda ändamål.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

3.1. Målen och medlen för att nå dem

För att sätta fart på industriinvesteringarna samt för att sänka finansieringskostnaderna föreslås att det tas i bruk ett tidsbestämt räntestödssystem inom vars ram finansieringskostnaderna för små och medelstora företags investeringar sänks med statens medel med 5 procentenheter under sex år. Det föreslås att räntestödssystemet skall vara i kraft ett år och att räntestödslån till ett belopp av sammanlagt 2 000 milj. mk kan godkännas inom ramen för det.

Lån som beviljats av kreditinstitutet och som utgör föremål för räntestöd godkänns för räntestöd av handels- och industriministeriets distriktsbyråer för företagstjänst. Distriktsbyråerna meddelar kreditinstitutet sitt godkännande för räntestöd efter att de granskat att det projekt som skall finansieras och det räntestödslån som beviljas uppfyller de krav som ställts på dem. Distriktsbyråerna övervakar då också att räntenivån för de beviljade räntestödslånen förblir skälig. För lånen kan på normalt sätt sökas Statsgaranticentralens eller Utvecklingsområdesfonden Ab:s borgen enligt gällande stadganden.

För projekt som är föremål för räntestödslån kan på normala grunder beviljas annat statsstöd, bland annat stöd enligt regionalpolitisk lagstiftning.

3.2. De viktigaste förslagen

Fullmakten att bevilja räntestödslån kan

användas under ett år från den 1 augusti 1992. Det årliga räntestödet är 5 % och räntestöddtid högst 6 år. Räntestödssystemet omfattar de små och medelstora företag som definieras närmare genom förordning.

Genom förordning stadgas även närmare om maximi- och minimilånen. Räntestödslånets andel kan vara högst 50 % av den totala anläggningstillgångsinvesteringen för ett projekt. Kreditinstitutet beviljar räntestödslånen som mark- eller valutakrediter.

4. Propositionens verkningar

4.1. Ekonomiska verkningar

Användningen av den fullmakt att bevilja räntestödslån till 2 000 milj. mk som föreslås i propositionen beräknas under hela lånetiden åsamka staten räntestöds kostnader om 365 milj. mk. Kostnaderna fördelar sig så att 1993 är de uppskattningsvis 40 milj. mk, 1994 90 milj. mk, 1995 70 milj. mk, 1996 65 milj. mk samt 1997 och därefter sammanlagt 100 milj. mk.

I det fall att hela räntestödssumman beviljas med statsgaranti åsamkar detta staten merutgifter om uppskattningsvis 250 milj. mk under hela lånetiden.

4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal

Räntestödslånen beviljas av handels- och industriministeriets distriktsbyråer för företagstjänst. Räntestödet betalas av statskontoret till det kreditinstitut som beviljat lånet 1—2 gånger i året. Drygt 2000 räntestödslån uppskattas bli beviljade. Avsikten är att genomföra räntestödslånesystemet med handels- och industriministeriets företagstjänsts och statskontorets nuvarande personal.

5. Ärendets beredning

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid handels- och industriministeriet.

Propositionen bygger på det principbeslut som statsrådets finanspolitiska ministerutskott fattade den 5 maj 1992 om åtgärder för främjande av små och medelstora företags

verksamhet. I propositionen har beaktats rapporten från den av statsrådets kansli tillsatta arbetsgruppen för industrins investerings-, utvecklings- och verksamhetsmiljö (statsrådets kanslis publikationsserie 1992/1) och de förslag som framförts i promemorian från den av statsrådets kansli tillsatta arbetsgruppen för utvecklande av små och medelstora produktionsföretag.

6. Andra omständigheter som inverkat på propositionen

Propositionen ansluter sig till regeringens proposition till en andra tilläggsbudget för 1992, vilken som bäst behandlas av riksdagen, till den del som det i tilläggsbudgetpropositionen har föreslagits rântestöd för små och medelstora företags investeringar.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslaget

1 §. De lån som i enlighet med denna lag blir rântestödslån beviljas av kreditinstituten. Vad som i denna lag avses med kreditinstitut definieras närmare i den förordning som ges om tillämpningen av lagen.

Som rântestödslån godkänns lån för industriinvesteringar vilka beviljas små och medelstora företag. Även små och medelstora företag och industriinvesteringar definieras närmare genom förordning.

2 §. Lån godkänns som rântestödslån under en tid av ett år. Tiden börjar den 1 augusti 1992 och de sista rântestödslånebesluten kan fattas den 31 juli 1993. Det sammanlagda beloppet av de rântestödslånebeslut som fattas under denna tid kan vara högst 2 000 milj. mk.

3 §. De allmänna villkoren för rântestödslånen vilka ingår i kreditinstitutets lånebeslut fastställs av handels- och industriministeriet. Detta förfarande överensstämmer med lagen om vissa rântestödslån av kreditanstalters medel (1015/77). Att ett lån godkänns för rântestöd innebär att det konstateras å ena sidan att projektet uppfyller de krav som ställs på det och å andra sidan att det lån som beviljas överensstämmer med de allmänna lånevillkor som ställs för rântestödslån. Dessa utredningar görs av den handels- och industriministeriets distriktsbyrå för företagstjänst inom vars verksamhetsområde projektet i fråga genomförs. Rântestödet betalas av statskontoret i enlighet med en tidtabell som fastställs särskilt.

4 §. I paragrafen stadgas om rântegottgörelsens belopp samt för hur många år rântegottgörelse betalas. Rântestödslånets andel av driftstillgångsinvesteringen har begränsats till högst 50 %. Då avsikten är att stadga om rântestödslånets maximi- och minimibelopp genom för-

ordning bestäms maximi- och minimibeloppet för det projekt som är föremål för rântestödslånet på grundval härav.

5 §. På rântan på rântestödslånen, tillsynen över användningen av lånemedlen och återbetalningen av rântegottgörelsen tillämpas vad som stadgas i lagen om vissa rântestödslån av kreditanstalters medel.

I enlighet med detta får den rânta som kreditinstitutet uppbär för rântestödslånet var högst lika stor som den rânta som kreditinstitutet allmänt vid varje tillfälle tillämpar på lån som beviljas för liknande ändamål.

Det kreditinstitut som beviljat lånet samt handels- och industriministeriet och dess underlydande distriktsbyrå för företagstjänst är med stöd av detta stadgande skyldiga att övervaka att lånemedlen används för det ändamål som fastslagits i beslutet om att lånet skall godkännas som rântestödslån. Kreditinstitutet är även med stöd av detta lagrum skyldigt att ge myndigheterna de uppgifter som behövs för tillsynen. Även låntagarens skyldighet att betala tillbaka rântegottgörelse som erhållits på felaktiga grunder till staten bestäms enligt detta lagrum.

6 §. Närmare stadganden som gäller t.ex. definitionen på kreditinstitut, små och medelstora företag samt rântestödslånets maximi- och minimibelopp utfärdas genom förordning.

7 §. Enligt ikraftträdelsestadgandet är det även möjligt att vidta åtgärder som behövs för att låneverksamheten skall kunna inledas då lagen träder i kraft. Med stöd av detta stadgande är det således möjligt att lämna in ansökningar om rântestöd före den 1 augusti 1992.

2. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om räntestödslån för små och medelstora företags investeringar

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Av kreditinstitutens medel kan för finansieringen av små och medelstora företags industriinvesteringar beviljas lån för vilka staten betalar räntegottgörelse till kreditinstituten. Dessa lån benämns i denna lag räntestödslån.

Angående de kreditinstitut som avses i 1 mom. stadgas närmare genom förordning.

2 §

Lån enligt denna lag kan från den 1 augusti 1992 till den 31 juli 1993 godkännas som räntestödslån till ett belopp av sammanlagt högst 2 000 miljoner mark.

3 §

De allmänna villkoren för räntestödslånen fastställs av handels- och industriministeriet. Lånen godkänns som räntestödslån av handels- och industriministeriets distriktsbyråer för företagstjänst. Räntegottgörelsen betalas av statskontoret.

4 §

Räntestödslånet är högst 50 procent av företagets anläggningstillgångsinvestering.

Den årliga räntegottgörelse som betalas av statens medel är 5 procentenheter. Räntegottgörelse betalas under 6 år.

5 §

Angående räntan på räntestödslånen, tillsynen över användningen av lånemedlen och återbetalningen av räntegottgörelsen gäller vad som stadgas i 3, 7 och 8 §§ lagen om vissa räntestödslån av kreditanstalters medel (1015/77).

6 §

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning.

7 §

Denna lag träder i kraft den 1992.

Åtgärder som behövs för att den låneverksamhet som avses i lagen skall kunna inledas då lagen träder i kraft får vidtas innan den träder i kraft.

Helsingfors den 5 juni 1992

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Minister Iiro Viinanen